

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení učitele u krajanů

Školní rok: 2019/2020

Destinace (země, místo): Chorvatsko, Daruvar

Jméno, příjmení: Mgr. Bohdana Pěva Šolcová

Ve školním roce 2019/2020 jsem jako učitelka českého jazyka působila převážně v Českých besedách, kde je o mou pomoc neobyčejný zájem. Za krajanry ve vzdálených Besedách jsem cestovala z Daruvarska (centra české menšiny) několik hodin jízdy autem (např. do Rijeky nebo do Běliševce, české vesnice ve východní části země). Se vzdálenými Besedami jsem pracovala velmi intenzivně.

Stejně jako v minulém školním roce bylo kromě výuky českého jazyka součástí mé pracovní náplně vedení či pomoc v zájmových aktivitách, setkáních, oslavách, seminářích, kulturních akcích a vystoupeních pořádaných krajanrskými spolky, Svazem Čechů v CHR, školami nebo zástupkyní hejtmana pro národnosti menšiny.

1. Vyučování českého jazyka a literatury v ZŠ

- Výuka ČJL ve školách s výukou češtiny **v modelu A** (výuka všech předmětů v českém jazyce): Základní škola Dolní Střežany (8 žáků), Základní škola Horní Daruvar (1 žák).
- Výuka ČJL ve školách s výukou češtiny **v modelu C** (výuka českého jazyka jako fakultativního předmětu): Základní škola Podmurvica Rijeka (40 žáků).

V letošním školním roce byla uzavřena z důvodu nedostatku žáků a nezájmu rodičů Obvodní česká základní škola Dolany, kam jsem docházela. Příští školní rok se zavřou dveře Obvodní české základní školy v Horním Daruvaru. Potenciálních žáků by pro školní docházku ve škole V Dolanech i Horním Daruvaru bylo dostatek, ale rodiče preferují vzdělávání svých dětí ve velké ústřední české škole v Daruvaru.

Také v tomto školním roce bylo ve výuce samozřejmostí rozšiřování lexika, objasňování významu slov a seznamování se současnou českou dětskou literaturou. Využívala jsem české národní písně a písně současných autorů, jež jsem doprovázela hrou na kytaru, ukulele, dudy a rytmické nástroje. Využívala jsem spojení rytmu, pohybu a slov.

V Základní škole Podmurvica v Rijece je český jazyk vyučován jako fakultativní předmět (model C). Zde jsem vyučovala češtinu jako jazyk cizí. Žádné z dětí nepřišlo v rodině ani ve svém okolí do kontaktu s češtinou.

Ve výuce často využívám dramatizace, což se velmi osvědčilo. V každé základní škole jsem se musela přizpůsobit konkrétní jazykové situaci a potřebám mluvčích.

V 1. pololetí školního roku mi můj profesní život ztrpčovala přerušovaná stávka učitelů, která úhrnem trvala jeden měsíc.

S dětmi jsem se účastnila besídek (Mikuláš, Vánoce) a různých vystoupení nebo přehlídek.

2. Výchovně vzdělávací činnost v mateřských školách

- **Mateřská škola Ferdy Mravence Daruvar** (prostřední oddělení 35 dětí)
- **Česká mateřská škola Končenice** (24 dětí)

V obou mateřských školách jsem využívala hry na hudební nástroje (kytara, ukulele, flétna, dudy, vozembouch, famfrnoch), spojení rytmu, pohybu a slov v říkadlech a samozřejmostí byly hudebně pohybové hry a tance. Velmi oblíbené byly dramatizace pohádek, do nichž jsem zapojovala děti. Dramatizovanou pohádkou jsem vždy reagovala na aktuální situaci (např. do období masopustu jsem zařadila pohádku O Koblížkovi). Pomáhala jsem nacvičovat písničky a dramatizace pro různá vystoupení.

3. Spolupráce s Českými besedami

Také v tomto školním roce jsem spolupracovala s řadou Českých besed.

- **ČB Lipovec** – besední pěvecká skupina Lipovecká děvčata (12 členů), skupinu se snažím zapojovat do různých kulturních akcí, připravuji zpěvačky a hudebníky na různá vystoupení, spolupráce s besední dechovou hudbou (10 členů).
- **ČB Daruvarský Brestov** – spolupráce s besední taneční skupinou předškolních dětí 14 dětí), vedoucí skupiny předškolních dětí a dětí mladšího školního věku (14 dětí), spolupráce s besední dechovou hudbou (10 členů).

S dětmi jsem nacvičila několik pásem k různým příležitostem (Mikuláš, Vánoce, Večírek písni atp.), s touto skupinou často vystupujeme na různých akcích, začali jsme nacvičovat malé muzikálové představení pro přehlídku Naše jaro, ale situace ohledně pandemie koronaviru nám znemožnila vystoupit.

- **ČB Rijeka**
Spolupráce s besední pěveckou skupinou (13 členů).

V Besedě již třetím školním rokem vedu kurzy češtiny pro dospělé začátečníky a pro rodilé mluvčí. Kurz si stále drží stabilní počet 10 studentů. Náplní kurzu je výuka gramatiky a rozšiřování lexika. Na kurzech hrají na hudební nástroje a seznamují studenty s českými

reáliemi. Oblíbené jsou jazykové hry a aktivity (např. aktivita Běhací diktát). Škoda, že Beseda tento kurz nepropaguje více. Mezi členy by se jistě našli další zájemci.

V České besedě jsem minulý rok zorganizovala a vedla velikonoční dílnu. Také letos jsem tuto akci plánovala, stejně jako pomoc divadelní skupině. Pandemie koronaviru, mně ale znemožnila plány uskutečnit.

- **ČB Bjeliševce**

Besedě jsem pomáhala ve všech sekcích kromě taneční.

Divadelní skupina, která vznikla v roce 2018, mě na začátku školního roku velmi mile překvapila svou žádostí o pomoc s vedením skupiny v další divadelní sezóně. Jejich přání hrát divadlo jsem totiž od počátku vnímala spíše jako přání vyzkoušet si, jaké to je „postavit se na divadelní prkna“.

Entuziasmus herců jsem s velkou radostí přivítala, a tak jsme záhy začali společně studovat hru, kterou jsem napsala v autorském tandemu se svým mužem. Bláznivá řeznická komedie *Zabijačka* byla motivována mým zážitkem ze zabijačky u sousedů. Toto téma se v divadelní skupině setkalo s velmi příznivým ohlasem, neboť témata z vesnického prostředí jsou u krajanů velmi oblíbená.

V divadelní skupině (8 členů) jsem se opět ujala role režisérky. Při psaní divadelního textu jsme museli respektovat jazykové možnosti herců (jazykově heterogenní skupina) a jejich herecké schopnosti. Divadelní zkoušky se konaly v pozdních večerních hodinách, neboť někteří herci pracují ve směnném provozu.

Asi týden před premiérou nás zastihla pandemie koronaviru, takže jsme byli nuceni premiéru zrušit.

Ráda bych poděkovala divadelní skupině za to, s jakou ochotou, zájmem a vynalézavostí se zhostila výroby kulís a rekvizit.

Pěvecké skupině (10 členů) pomáhám s výběrem repertoáru, přednesem a správnou technikou zpěvu.

- **ČB Jazvenik**

V divadelní sezóně 2019/2020 se tato malá, vzdálená Beseda ocitla v krizi. Protože již několik let jsou stále ti samí členové Besedy (asi 10) zapojeni do všech besedních sekcí, organizují různé kulturní a společenské akce, cítili se všichni tento rok vyčerpaní a demotivováni. To vyústilo ve zrušení divadelní skupiny, jež při Besedě působí mnoho let.

Do Besedy jsem se rozjela a se všemi členy si o budoucnosti skupiny promluvila. Našly se dvě herečky, které si přály v činnosti pokračovat. Dohodli jsme se, že si zbytek skupiny vezme „divadelní prázdniny“, aby se do příští sezóny zotavili, a se dvěma herečkami jsem začala

přemýšlet, jaký divadelní kus pro dvě osoby vybereme a nacvičíme. Ostatním hercům to časem nedalo a postupně se k nám začali připojovat, až nás byl opět plný počet, tj. 8 herců.

Musela jsem tedy začít přemýšlet, jakou hru bude skupina hrát. Aby si herci přece jenom trochu odpočinuli a nemuseli se učit dlouhý text, napsali jsme s mým mužem divadelní komedii **Kouzelník**, která je založena na komentování kouzel, pomoci kouzelníkových asistentek-seniorek a interakci s publikem.

Spolupráce s jazvenickým souborem byla nadmíru komplikovaná pro různou jazykovou úroveň herců a velkou únavu na zkouškách v pozdních večerních hodinách.

Pro tuto hru jsme potřebovali řadu kouzelnických rekvizit, které jsme s mým mužem museli vyrobit.

Asi týden před premiérou začala v Chorvatské republice platit omezení vztahující se k pandemii koronaviru, takže jsme byli nuceni odložit premiéru na neurčito.

Velkým úspěchem tohoto školního roku je pokračování činnosti divadelní skupiny ČB Jazvenik.

• ČB Viroviticko-podravského kraje

Tato nejmladší Beseda mě v nové divadelní sezóně požádala o pomoc. Pro tuto sezónu jsem upravila scénář (70 minut). Ujala jsem se role režisérky a snažila se seznámit herce s pohybem a řečí na jevišti (pohyb je největší problém), pomáhala jsem se scénografií, osvětlením a ozvučením scény.

Také této divadelní skupině (12 herců) děkuji za ochotu a nadšení vyrábět rekvizity a zajistit kostýmy. Zkoušky probíhaly ve velmi stísněných podmínkách. Protože Beseda nevlastní prostory ke své činnosti a ani je nemá k dispozici, probíhá veškerá besední činnost v kanceláři předsedkyně ČB VPK, jež tu také skladuje rekvizity a kostýmy.

Před plánovanou premiérou nás zastihla pandemie koronaviru.

V Besedě pomáhám v hudební sekci a s úpravou krojů.

ČB mě přizvala, abych pomáhala jejich Besedu reprezentovat na mezinárodním veletrhu Viroexpo Virovitica 2020. Ani to se bohužel kvůli pandemii neuskutečnilo.

Besedě jsem pomohla zorganizovat dornisáž velkoformátových koláží Miroslava Huptycha v Městské knihovně ve Verovici (chor. Virovitica).

Předsedkyně ČB VPK mě pozvala jako přednášející na 13. ročník psychologie *13. Tjedan Psihologije* ve Virovitici, kde jsem měla v psychologickém centru *Putokaz* přednášku v českém jazyce na téma *Úvod do arteterapie*. Přednáška byla otevřena všem zájemcům o toto téma. Účast byla velmi dobrá.

Pěveckým skupinám v Českých besedách pomáhám s výběrem, interpretací písní a jejich přednesem. Snažím se, aby byl celkový dojem pěvecké skupiny co nejvyrovnanější. Divadelním skupinám pomáhám s výběrem vhodných her, upravuji je, píši divadelní scénáře a je-li to nezbytné, ujímám se režie. Velmi složité je vybrat vhodný divadelní scénář.

4. Vzdělávání učitelů

Odborná porada všech pedagogických pracovníků české menšiny v Chorvatsku (Český národní dům v Daruvaru): přednáška na téma *Lidová hudba v Českých zemích*. Zajišťování odborné literatury a pomůcek pro pedagogy.

5. Městská knihovna Daruvar – české oddělení

Spolupráce s vedoucí oddělení paní Fanynkou Stehnovou. V rámci Měsíce chorvatské knihy proběhla přednáška v češtině na téma *Lidová hudba v Českých zemích*.

6. Dechová hudba

Dechovky ČB Daruvarský Brestov a Lipovec mě požádaly o pomoc.

7. Spolupráce s novinově vydavatelskou institucí Jednota

Týdeník Jednota a dětský časopis Dětský koutek: korektury, úpravy článků a psaní článků.

8. Spolupráce s redakcí českého vysílání Radia Daruvar 91,5

Zpracovávala jsem různá témata a nahrávala je: současní čeští spisovatelé, rozhovory, série *Česká literatura od počátků po současnost*

9. Vlastní akce

- V tomto školním roce jsem začala vyučovat v České základní škole v Lipovci (obvodní škola) *hře na sopránovou zobcovou flétnu*. Vytvořila jsem dvě skupiny dětí, tzv. „malou“ skupinu (žáci 1. a 2. třídy) a „velkou“ skupinu (žáci 3. a 4. třídy). Do výuky docházelo dvakrát týdně 9 dětí. Žáky jsem učila správnému dýchání, držení nástroje, základům hudební nauky. Žáci se naučili hrát několik krátkých skladeb podle not. Nacvičovali jsme krátké flétnové vystoupení, s nímž jsme se chtěli představit v březnu v kulturním programu ČB Lipovec a na přehlídce Naše jaro v Dolanech. Koronavirová omezení nám ale zabránila vystupovat.
- Na konci září jsem začala organizovat akci *Drakiáda*. Tyto akce nejsou mezi krajany v Chorvatsku známé, proto jsem byla zvědavá na reakce dětí a rodičů. Do příprav a termínu akce bohužel zasáhlo podzimní stávkování učitelů. Nezbylo než odložit akci na příští rok s nadějí, že budou panovat příznivější podmínky.
- Přestože spolkový život ovládala pandemie, zorganizovala jsem se svým mužem premiéru akce *Pálení čarodějnic* v české vesnici Lipovec. Vyrobili jsme čarodějnic, postavili hranici a nakoupili vuřty na opékání. Vlastnímu zapálení hranice předcházela po setmění lampionový miniprůvod. Nikdo ve vesnici tento zvyk neznal. Z důvodu koronavirových omezení stáli někteří návštěvníci akce opodál, ale jakmile se začaly opékat vuřty, shlukli se kolem ohně. Akce měla velký úspěch.
- V květnu měla podle plánu Svazu Čechů v CHR probíhat dětská přehlídka *Naše jaro*. Na přehlídku jsem připravovala děti z ČB Daruvarský Brestov a žáky z Obvodní české základní školy Lipovec. Ke zkouškám jsme se s brestovskými dětmi scházeli v místní škole nebo v sále Českého domu. O náhradním datu přehlídky se bude jednat na podzim tohoto roku. V jejím rámci měla účinkovat divadelní společnost **Divadlo Za2 z Prahy**, kterou jsem pozvala do

Daruvaru. Ve spolupráci se Svazem Čechů v CHR jsem organizovala jejich týdenní pobyt a účinkování v českých školách a Českých besedách. Se Svazem Čechů jsme ve fázi přeorganizování jejich pobytu. Je mi líto, že divadelní společnost nemohla uvést svou pohádku O statečném kováři Mikešovi (B. Němcová) jako připomínku výročí spisovatelčina narození.

- Protože mají někteří krajané zájem o českou kuchyni a stále se dotazují na české pokrmy, zorganizovala jsem **Kurz výroby chlebičků a jednohubek**, které nejsou v Chorvatsku příliš známé. Akce proběhla v mé kuchyni. V těchto akcích hodláme pokračovat.
- V červnu minulého roku jsem zorganizovala **program týdenního pobytu žáků šestých tříd ve Smržovce** (Liberecký kraj). Také letos jsem akci organizovala, ale stejně jako jiné akce i tuto jsem byla nucena odložit na příští rok.
- Na červen tohoto školního roku jsem připravovala se Svazem Čechů v CHR a českými školami týdenní **pobyt žáků** Základní školy pro tělesně postižené Liberec na Daruvarsku. Omezení týkající se koronaviru přesunulo tuto akci na podzim příštího školního roku.
- Každý rok v červenci se koná v Ivanově Sele **Etnoden**, kde pomáhám s organizací. Jestli se bude tato přehlídka konat v řádném termínu, je stále velkým otazníkem.
- Letos měly probíhat Dožínky, největší kulturní událost české menšiny v Chorvatsku, která se koná každý druhý rok. Také tato akce byla odložena.

10. Ani v tomto roce se mi nepodařilo navázat spolupráci s katolickým knězem z Česka, který by přijel ke krajanům do Chorvatska.

11. Spolupráce se zástupkyní hejtmana pro národnostní menšiny

S paní Táňou Novotný-Golubić spolupracuji na různých akcích. Podílela jsem se například na Měsíci mateřského jazyka nebo na vysazování lip v Lipovci.

12. Senioři

Ani v tomto školním roce jsme nezapomněla na návštěvy seniorů.

13. Spolupráce se včelaři

Pokračuji v zajišťování české literatury s tematikou včelařství.

14. Nabídka české literatury a její dovoz z ČR všem zájemcům

Závěr

Spolupráce se Svazem Čechů v CHR, jednotlivými Českými besedami, českými základními a mateřskými školami je na velmi dobré úrovni a práce vyslaného učitele je velmi dobře přijímána.

V případě potřeby pomoci se mi Svaz Čechů v CHR i jednotliví členové Českých besed snaží pomoci a zpříjemnit mi zdejší pobyt. Děkuji všem za jejich ochotu a laskavost.

Cítím velké vnitřní uspokojení, že mám příležitost podporovat snahu komunity Čechů o uchování odkazu svých předků. Jsem ráda, že mohu ve své činnosti pokračovat také příští školní rok.

Školní rok 2019/2020 byl velmi specifický: podzimní stávky učitelů a pandemie koronaviru mi velmi komplikovaly a stále komplikují práci. Akce plánované na jaro 2020 jsem musela přesunout do příštího školního roku. Nadto jsem na počátku vyhlášení koronavirové krize zažila se svou rodinou extrémně děsivou situaci, a to zemětřesení, nejsilnější za posledních sto let. Myslím, že na tento školní rok nikdy nezapomenu.

Pevně věřím, že se během letních měsíců situace uklidní a my všichni v Chorvatsku začneme společně pracovat v normálním režimu bez omezení, popř. s minimálním omezením.

Děkuji svým kolegům, rodině a PaedDr. Olze Vlachové za podporu v mém úsilí pomoci svým krajanům.

